

Dobrý den.

OSN a mezinárodní rozvoj

Michal Broža
iCentrum OSN v Praze

Letní škola rozvojových studií, Olomouc 2012

MDGs 2012

2012: 3 MDGs splněny

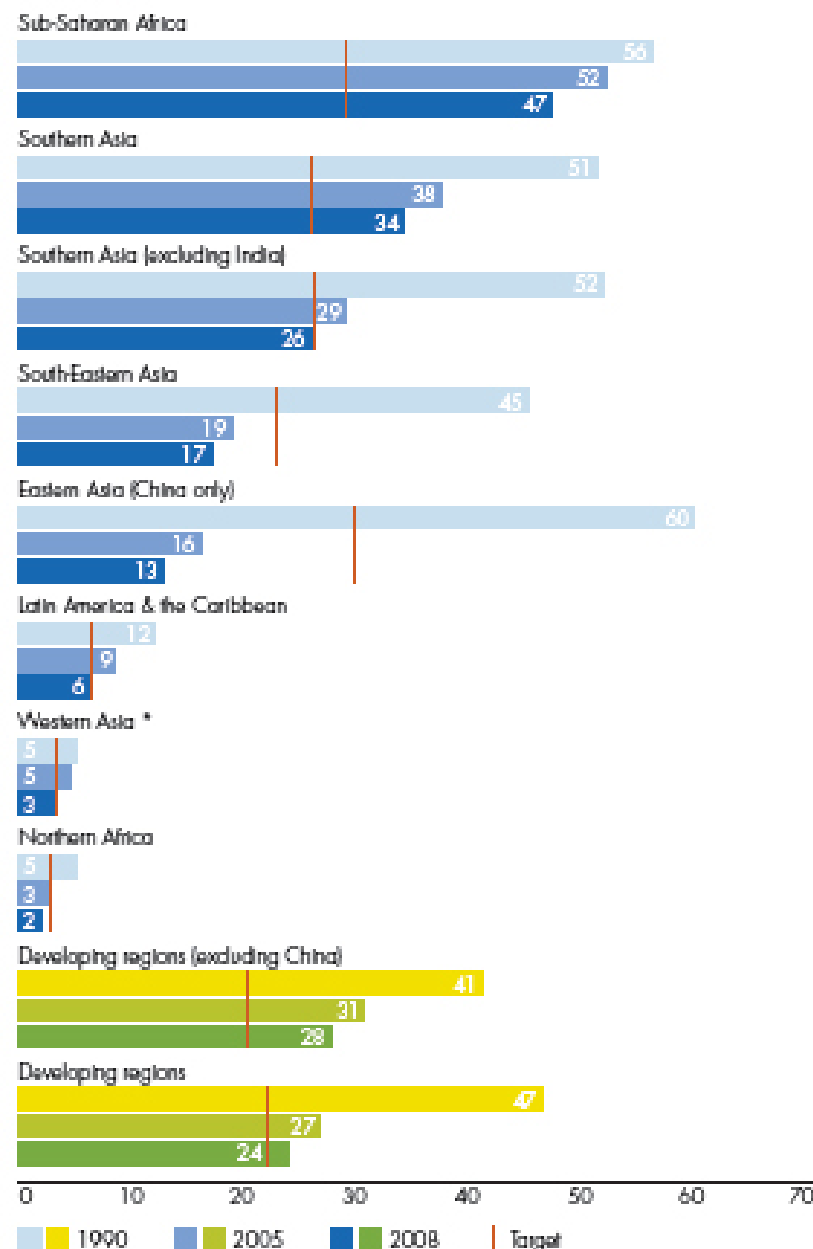
- Celkové snížení chudoby
- zlepšení situace ve slumech
- dostupnost pitné vody

Zdroj: MDGs Report 2012

Celkové snížení chudoby

- Poprvé v historii sledování trendů chudoby se ve všech rozvojových oblastech snížila celková míra chudoby i počet extrémně chudých
- Platí to i o subsaharské Africe
- 2010 – počet extrémně chudých (\$1,25/den) klesl na méně než polovinu oproti 1990

Proportion of people living on less than \$1.25 a day, 1990, 2005 and 2008 (Percentage)

Zdroj: MDGs Report 2012

Zlepšení situace ve slumech

- Podíl obyvatel slumů v rozvojovém světě se snížil
  - 39% (2000)
  - 33% (2012)
- Zlepšila se situace 200 milionů lidí (přístup k pitné vodě, sanitačním zařízením, příbytky)

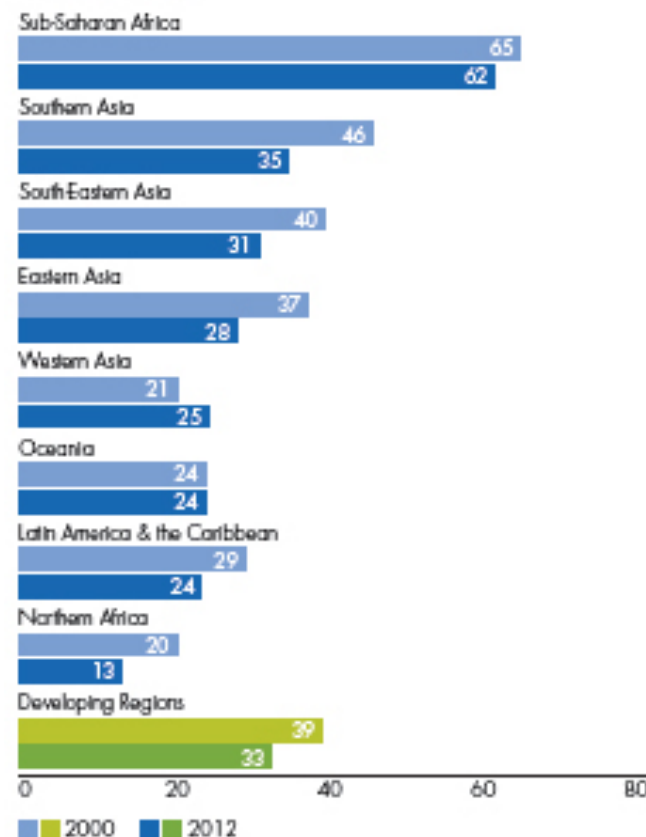
Zdroj: MDGs Report 2012

TARGET

By 2020, to have achieved a significant improvement in the lives of at least 100 million slum dwellers

Improvements in the lives of 200 million slum dwellers bring achievement of the MDG target, even as rapid urbanization swells the ranks of the urban poor

Proportion of urban population living in slums, 2000 and 2012 (Percentage)

Dostupnost pitné vody

- Do roku 2015 snížit na polovinu počet lidí bez přístupu k pitné vodě:
SPLNĚNO 2010
  - 76% lidí (1990)
  - 89% (2010)
- K bezpečnějším zdrojům (vodovody, chráněné studny) se v daném období dostaly 2 mld. lidí

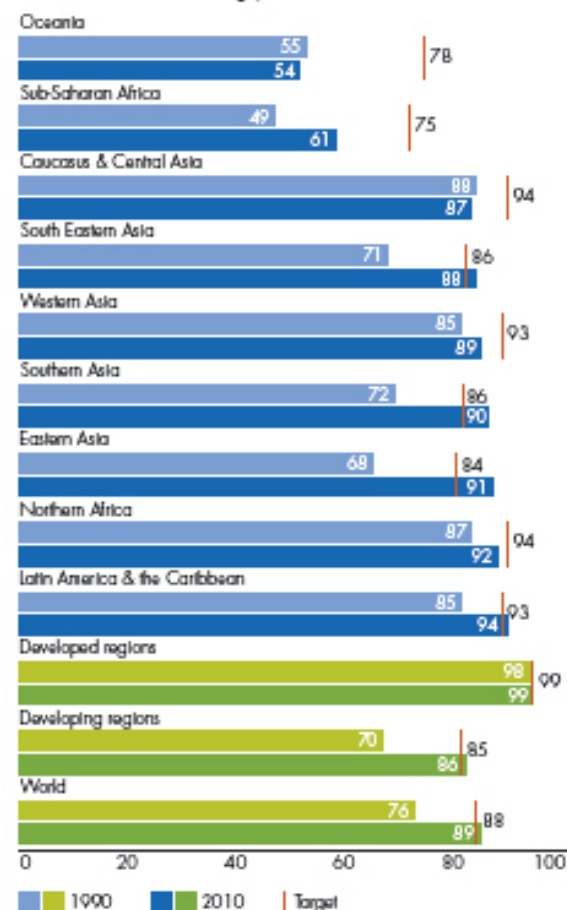
Zdroj: MDGs Report 2012

TARGET

Halve, by 2015, the proportion of the population without sustainable access to safe drinking water and basic sanitation.

The world has met the MDG drinking water target, five years ahead of schedule

Proportion of population using an improved water source, 1990 and 2010 (Percentage)

Další zlepšení

- Zvýšená školní docházka (hlavně v subsaharské Africe – 58% (1999), 76% (2010))
- Počet lidí na antiretrovirální léčbě HIV/AIDS dosáhl 6,5 mil. v roce 2010 (jen 2010 1,4 mil nově léčených)

Zdroj: MDGs Report 2012

Ale ...

2015

- > 600 milionů bez přístupu k pitné vodě
- 1 mld. extrémně chudých
- Úmrtí na léčitelné nemoci
- Hlad a podvýživa

Přetrvávající nerovnost

- nerovnoměrné rozložení mezi jednotlivé regiony a země
- Zlepšení u některých cílů se navíc po opakovaných krizích v letech 2008-2009 zpomalilo
- Pomalý pokrok v oblasti zdraví matek a snižování počtu jejich úmrtí
- 2,5 miliardy (skoro polovina obyvatel rozvojových zemí) nemá přístup ke kanalizaci a základním hygienickým zařízením.
- 2015: 67% s přístupem k sanitaci, cíle je ale 75%
- Přetrvávající problémy v oblasti gender

Více o MDGs:

www.un.org/millenniumgoals

Komplexní svět

- Přes blahobyť značné části světa žije dnes pod hranicí extrémní chudoby téměř pětina populace.
- Na světě produkujeme dost potravin pro všechny, ale téměř miliarda lidí hladoví.
- V době internetu a chytrých telefonů je více než miliarda negramotných.
- Umíme léčit nebo zcela odstranit řadu nemocí, ale přesto se dál šíří a zabíjejí.
- Lidstvo dostalo do vínku zdravé životní prostředí bohaté na suroviny. Přesto pokračuje v jeho ničení a vyčerpávání.

Rio+20

- Závěrečný dokument – politická deklarace (platí, k čemu jsme se zavázali a chceme jít dál)
- Zelená ekonomika jako cesta k udržitelnému rozvoji
- Posílení institucionální architektury (politické fórum pro udržitelný rozvoj, posílení UNEP)
- Zdroje financování (nikoli závazky, ale zjišťování budoucích potřeb)
- Technologie – vývoj nových „zelených“ technologií a usnadnění jejich transferu
- Nové parametry měření růstu – HDP už nestačí
- Výroční zprávy firem by měly zahrnovat informace o udržitelnosti podnikání

Výzvy udržitelného rozvoje

- Celkově se snižuje schopnost přírody dávat lidstvu to, co je zvyklé si brát, zvyšuje se rychlost vymírání druhů.
- Roční nárůst emisí CO₂ o 38% (1990 - 2009).
- 20% populace nemá přístup k elektřině a 2,7 miliardy lidí je při přípravě jídla závislých na biomase.
- 85 procent zásob ryb v oceánech čelí nadměrnému rybolovu
- 60 milionů dětí nemůže chodit do školy kvůli chudobě, 16% dospělé populace (téměř 800 milionů lidí) je negramotných.
- Ve světě rychle ubývá lesů, ztráty činí 5,2 milionu ha za rok.

Zelená ekonomika

Chytrý růst

- **Čína:** závazek ke snížení uhlíkové stopy během příštích deseti let o 45 procent. Dnes vyrábí polovinu zařízení pro větrnou a solární energetiku.
- **Evropská unie:** do roku 2020 hodlá snížit emise o minimálně 20 procent ve srovnání s rokem 1990.
- **Mexiko:** plán na snížení emisí CO₂ v průběhu roku 2012 o 51 milionů tun.
- **Korea:** 80 procent stimulačních programů míří na zelený růst.
- **Indie:** během této dekády zvýší investice do čistých energií o více než 350 procent.
- **Japonsko:** plán na vytvoření 1,4 milionu zelených pracovních příležitostí.
- **Dánsko:** směřuje k úplné eliminaci fosilních paliv do roku 2050.
- **Brazílie:** do roku 2020 sníží odlesňování o 80 procent.

Udržitelný rozvoj je závazkem vůči budoucnosti i velká ekonomická příležitost.

Udržitelná energie pro všechny

- Energie = bezpečnost, produkce potravin, vzdělání, klima ... Lepší podmínky k životu = elektřina ... „Udržitelná energie pro všechny“ (Pan Ki-mun)
- Iniciativa předpokládá stoprocentní zvýšení energetické účinnosti a podílu obnovitelných zdrojů v globálním energetickém mixu
- Zlepšení přístupu k energiím a současně ke snížení emisí skleníkových plynů z energetických zdrojů.
- 1,3 miliardy nemá elektřinu
- 2,7 miliardy vaří na biomase (dým, vysoký obsah CO₂ do ovzduší)
- Všeobecný přístup k energiím = investice 48 miliard USD ročně do roku 2030 – 3% celkových globálních investic do energetiky
- Situace: podíl obnovitelných zdrojů 13% (2010) ... Při současném trendu to bude 18% v roce 2035
- Ochrana klimatu vyžaduje 24% OZE do roku 2020 (UNEP)

Zdroj: www.sustainableenergyforall.org/

Financování rozvoje

- Ekonomická krize vytváří obrovský tlak na veřejné rozpočty
- Transfer zdrojů do chudých zemí – princip spravedlnosti: zajištění přístupu k pitné vodě, energiím, adaptace a mitigace (klimatická změna)
- Roční náklady na zajištění všeobecného přístupu k moderním zdrojům energie - méně než jedna osmina ročních nákladů na dotace v oblasti fosilních paliv
- Hlavním zdroj financování: soukromý sektor
- Daň z finančních transakcí. Nejnižší uvažovaná sazba (0,005 procenta) = roční výnos 40 miliard USD
- Sazba 0,05 procenta na domácí i mezinárodní finanční transakce = roční výnos 600 až 700 miliard USD

Zdroj: Human Development Report 2011 (UNDP)

Priority rozvoje

- Rozvojová agenda od roku 2000: MDGs
- Co po roce 2015?
- 90. léta 20. století – vznik MDGs – stabilní svět
- Současnost: krize - ekonomická, fiianační, potravinová a klimatická
- Výzvy rozvoje dnes: společenská nerovnost uvnitř států
- Po 2015: 1. pokračující proces urbanizace, 2. klimatickou změnu, 3. chronickou chudobu a nerovnost, 4. nedostatek pracovních příležitostí a 5. nerovnoměrný ekonomický růst

Jak po roce 2015?

1. stávajících osm cílů je nedostatečných a bude je nutné rozšířit o témata, která v roce 2000 nebyla nebo nemohla být brána v potaz
  2. současné cíle zachovat, ale jejich záběr rozšířit a prohloubit, zasadit do agendy MDGs koncept udržitelného rozvoje
- Koncept rozvoje po 2015 má vypracovat zvláštní tým složený z 26 osobností, včetně britského premiéra, prezidentky Libérie či indonéského prezidenta nebo bývalého prezidenta Německa. Jmenoval ho Pan Ki-mun.

Díky za pozornost.

kontakt:

iCentrum OSN

michal.broza@osn.cz

tel.: 257 199 835

www.osn.cz